

การจัดการดินที่มีผลกระทบจากเกลือ

Salt-affected Soils Management

สำหรับประเทศไทย พบว่าดินที่มีผลกระทบจากเกลือมีเนื้อที่ 5,250,477 ไร่ โดยดินที่มีผลกระทบจากเกลือชายทะเล แยกกระจายอยู่ในพื้นที่ชายทะเลทั้งอ่าวไทยและอันดามัน 2,780,586 ไร่ ดินที่มีผลกระทบจากเกลือและดินที่มีคราบเกลือบน ผิวดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ 2,258,959 ไร่ และ 210,932 ไร่ ตามลำดับ (สถานภาพและการจัดการดินเค็มในประเทศไทย, 2567)

กรมพัฒนาที่ดินมีการศึกษาวิจัยแนวทางการแก้ไขปัญหาดินเค็มอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันสามารถนำผลสำเร็จ ด้านการวิจัยพัฒนาพื้นที่ดินเค็มไปขยายผลสู่การปฏิบัติได้ดังนี้

ดินที่มีผลกระทบจากเกลือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

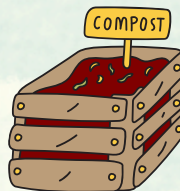
- **ปลูกข้าวพันธุ์ทนเค็มในพื้นที่ดินเค็มน้อยและเค็มปานกลาง**
 - ข้าวขาวดอกมะลิ 105 กข6 กข15 และ กข73 เป็นต้น
 - ปรับรูปแบบแปลงนาแบบที่ 1 และ แบบที่ 2
- **ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ**
การใช้ปุ๋ยคอกหรือพืชปุ๋ยสด เช่น โสนแอฟริกัน เพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้ดิน
- **ปลูกพืชเศรษฐกิจหรือสมุนไพรทนเค็ม**
ปลูกพืชทางเลือกตามระดับความเค็มของดินเพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
- **ฟื้นฟูพื้นที่ดินเค็มจัด โดยมาตรการด้านวิศวกรรมร่วมกับวิธีการพืช**
การปลูกกระถินออสเตรเลียและหญ้าน้ำจืด เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ว่างเปล่า
- **ป้องกันการแพร่กระจายดินเค็มบนพื้นที่รับน้ำ**
 - การปลูกไม้โตเร็วบนเนินพื้นที่รับน้ำ เช่น ยูคาลิปตัส และกระถิน เป็นต้น
 - การสูบน้ำบาดาลระดับตื้นใช้ในการเกษตร เพื่อลดระดับน้ำใต้ดิน

ดินที่มีผลกระทบจากเกลือภาคกลาง

เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพด การปลูกพืชเชิงเดี่ยว เป็นเวลานาน ก่อให้เกิดดินเค็มและขาดความอุดมสมบูรณ์ มีการจัดการดิน ดังนี้

- **ปรับปรุงโครงสร้างดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุ**
เช่น การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และแกลบ
- **ปลูกพืชด้วยวิธีกร่อง**
เพื่อลดการระเหยน้ำ และป้องกันการแพร่กระจายดินเค็ม
- **การใช้ระบบน้ำหยดหรือมินิสปริงเกอร์**
เพิ่มประสิทธิภาพการให้น้ำ และควบคุมปริมาณเกลือไม่ให้สะสมบริเวณรากพืช

ดินที่มีผลกระทบจากเกลือชายทะเล

การปรับปรุงดินเค็มชายทะเลเพื่อการปลูกพืช ใช้ระยะเวลาและการลงทุนสูง ควรพิจารณาการใช้ประโยชน์ โดยมีขั้นตอนการปรับปรุง ดังนี้

- **สร้างคันดินกั้นน้ำทะเล**
สร้างคันดินและประตูกั้นน้ำควบคุมการเปิด-ปิดตามการขึ้นลงของน้ำทะเล
- **ขุดร่องระบายน้ำ**
เตรียมพื้นที่สำหรับระบายน้ำที่ใช้ล้างเกลือออกจากดิน ช่วยลดความเค็มของดิน
- **ใช้วัสดุปรับปรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิต**
เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก แกลบ ยิปซัม และโสนแอฟริกัน
- **ปลูกพืชทนเค็ม**
เช่น มะพร้าว น้ำหอม ละมุด พุทรา และมะขามเทศ

